

Finansdepartementet

Svar på remiss från Finansdepartementet – Betänkandet Belägg för broms? - Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser (SOU 2026:20)

Förslag om incitament till sänkta kommunalskatter

Utredningen har haft i uppdrag att analysera hur staten kan skapa incitament för lägre kommunala skattesatser och motverka skattehöjningar i kommuner och regioner. Oavsett bedömning i sak ska utredningen lämna förslag på både skattebroms och skattesänkarpremie. Sammantaget innehåller utredningen flera viktiga och konstruktiva förslag, särskilt när det gäller långsiktiga planeringsförutsättningar och statens ansvar för finansieringen av välfärden.

Region Dalarna vill påpeka att det är problematiskt med trenden där allt fler statliga utredningar har så snävt skrivna direktiv att utredaren saknar möjligheten att föreslå att en förändring inte ska genomföras utan att uppdraget handlar om att presentera hur en förändring ska genomföras.

Avsnitt 8.1 – Utredningens åtgärdsförslag rörande skattebroms

- Skattebroms och skattesänkingspremie
- Jobbskatteavdraget (skattereduktionen för arbetsinkomster för personer som inte har fyllt 66 år) och skattereduktionen för sjuk- och aktivitetsersättningar ska inte påverkas av förändringar av kommunala skattesatser.

Skattebroms och skattesänkingspremie

Region Dalarna tillstyrker inte förslagen om skattebroms och skattesänkingspremie.

Det är korrekt att förslaget om skattebroms och skattesänkingspremie skulle skapa incitament för skattesänkningar och mot skattehöjningar. Det relevanta är dock vilka övriga effekter det skulle få på en regions möjligheter att finansiera den solidariskt finansierade välfärd som regionen ansvarar för

och hur det på sikt skulle kunna påverka möjligheten till en högkvalitativ och jämlik välfärd i hela Sverige.

Som beskrivs i utredningen är skatten ett centralt verktyg för en region att kunna utöva sitt självbestämmande och på så sätt möjliggöra beslut om prioriteringar på lokal och regional nivå rörande kommunala tjänster.

Region Dalarna ser inte att den begränsningen är proportionerlig i förhållande till de incitament mot skattehöjningar som skapas.

De kommande åren med en åldrande befolkning och färre i arbetsför ålder, skapar ökande behov samtidigt som skattebasen blir mindre. Det tillsammans med en medicinsk utveckling som skapar möjlighet att bota och lindra sjukdomar som inte tidigare varit möjliga att bota eller lindra riskerar att skapa ett kostnadstryck som inte enbart kan hanteras med prioriteringar och effektiviseringar i den befintliga verksamheten. En skattebroms kommer under sådana förutsättningar att straffa den nuvarande generationen oproportionerligt då skatten skulle behöva höjas ännu mer än vad som faktiskt behövs för att hantera kostnadsökningen.

Vidare påtalas också i utredningen att problemet som ämnas åtgärdas med en skattebroms inte är påtagligt i dagsläget.

Avsnitt 8.2 – Åtgärder för att främja förutsättningarna för lägre skattesatsnivåer och ökad medvetenhet om skattesatsbesluten

- Krav på att eftersträva hög effektivitet och att ha en plan för nivån på skattesatsen. Uppföljning och utvärdering av det ska finnas i förvaltningsberättelsen, och revisorerna ska granska effektivitet i verksamheterna.
- Krav på att motivera en höjd skattesats i budgeten.
- Ett standardiserat mått för justerad skattesats tas fram.

Krav på att eftersträva hög effektivitet

Utredningen föreslår att riktlinjerna för god ekonomisk hushållning ska innehålla krav på effektivitet i verksamheten. De mål och riktlinjer, inklusive finansiella mål, som ska finnas i budgeten enligt kommunallagen ska även avse sådant som är av betydelse för hög effektivitet. Revisorerna ska pröva om verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt.

Hur en sådan prövning ska gå till beskrivs inte och vidare har det visat sig svårt att enkelt mäta effektiviteten även i avgränsade delar av en regions verksamheter som exempelvis hälso- och sjukvård som är relativt väl försörjda med verksamhetsstatistik – något som också kan ses i statskontorets (ESV) rapport *Regionernas ekonomi och effektivitet* från 2025.

I utredningen *En god kommunal hushållning* betonas att god ekonomisk hushållning ur ett helhetsperspektiv behöver omfatta att krav ställs på att

ekonomin sköts på ett sådant sätt att en betryggande säkerhet och långsiktig ekonomisk hållbarhet uppnås. Verksamheten ska bedrivas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Samtidigt betonar utredningen att det inte enbart går att betona hög produktivitet och effektivitet i verksamheten. Andra perspektiv som måste vara uppfyllda är krav på regelefterlevnad och hög kvalitet.

Ovanstående gör att Region Dalarna inte tillstyrker förslaget.

Förslag om långsiktig plan för skattesatsen

Utredningen föreslår att kommuner och regioner ska ha en långsiktig plan för utvecklingen av skattesatsen och en beskrivning av hur denna ska uppnås. Planen ska ingå i de långsiktiga riktlinjerna som fastställs av fullmäktige.

Region Dalarna ställer sig positiv till förslaget om en flerårig plan för skattesatsen, men menar samtidigt att det behöver vara tydligt att planen inte innebär ett skarpt beslut samt att det bör vara upp till kommunen eller regionen i vilket sammanhang planen beslutas. Det kan antingen vara i riktlinjen för god ekonomisk hushållning eller i budgeten.

Det finns också, enligt utredningen, ett behov av att regionerna och kommunerna i länet tillsammans ser över sina skattesatser och behov av att höja eller sänka. Detta då det är den totala skattesatsen som påverkar invånarna.

Region Dalarna ställer sig inte bakom förslaget, eftersom kommuner inom samma region kan ha olika behov av förändringar. Förslaget är problematiskt då alla kommun- och regionval är separata demokratiska val. Mandat och ansvarsutkrävande bör därför följa dessa.

Justerad skattesats

Utredningen föreslår att Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) får i uppdrag att ta fram nyckeltal för en justerad skattesats för kommuner och regioner, för större möjlighet till jämförelse.

Region Dalarna ställer sig bakom förslaget.

Avsnitt 8.3 och 8.4 – Bättre planeringsförutsättningar

Utredningen gör också ett antal bedömningar. Region Dalarna ställer sig positiv till utredningens bedömning av behovet av tidiga och stabila planeringsförutsättningar i form av tidigare och tydligare information om statsbidrag, en större andel generella statsbidrag, en konsekvent tillämpning av finansieringsprincipen och förslaget om utredning av konjunkturstabiliserande statsbidrag i händelse av tillfälliga nedgångar i skatteunderlaget.